

Тишковець Марія Дмитрівна,

*молодший науковий співробітник
відділу профільного навчання
Інституту педагогіки НАПН України*

ГОТОВНІСТЬ УЧИТЕЛЯ ДО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Сучасний світ регулярно підкидає нам нові виклики, тож дедалі актуальнішою стає навичка вміти швидко пристосовуватися до змін і бути гнучким. Початок 2020 року з поширенням COVID-19 є безпрецедентним випадком в історії світової цивілізації. Що ж отримають освітяни та учні від цієї ситуації та які нові можливості зможуть з'явитися для навчання? Перше з чим стикнулася в цій ситуації система освіти — це організація й технічне забезпечення дистанційного навчання, управління й комунікації, формування ІКТ компетентності учителів, учнів і батьків.

Бути грамотним, з точки зору застосування цифрових технологій, є завданням освіти XXI ст. Про необхідність розвитку цифрової компетентності наголошується у Концепції Нової української школи та Законі про освіту (2017), з урахуванням одного із найсучасніших європейських стратегічних документів, яким є стандарт цифрової компетентності (DigComp 2.1: Digital Competence Framework for Citizens) і розуміючи важливість розвитку цифрової компетентності педагогічних працівників (вихователів закладів дошкільної освіти, вчителів початкової школи, вчителів різних навчальних предметів основної та старшої школи, викладачів закладів професійно-технічної освіти, методистів, керівників закладів освіти різних типів), які навчають та виховують дітей XXI століття, робоча група за Наказом Міністерства освіти і науки № 38 від 15 січня 2019 року розробила опис цифрової компетентності педагогічного працівника [1].

Згідно цих документів цифрову компетентність вбачають у свідомому та критичному використанні технологій цифрового суспільства (англ. Information Society Technology (IST) для праці, вільного часу і спілкування.

Складниками цифрової компетентності є здатність особи здійснювати:

- інформаційно-комунікаційні процеси (використовувати, порівнювати, класифікувати, накопичувати, відтворювати);
- комунікацію (спілкуватися за допомогою різних засобів, співпрацювати, обмінюватися інформацією);
- створення контенту (розробляти цифрові тексти, відео-, аудіофайли, формувати та редагувати тексти, застосовувати базові мови програмування, використовувати ліцензії та копірайти);
- безпечне користування (вміти захищати інформацію, економно використовувати енергію, ідентифікувати небезпечні файли та сайти, розуміти негативні та позитивні впливи ІКТ, вміти уникати небезпеки в цифровому середовищі);
- розв'язання проблем (вміти вирішувати технічні та технологічні проблеми, використовуючи різні програмні засоби, оновлювати й поповнювати програмні продукти та ресурси) [1].

Проте реальні процеси із формування цифрової компетентності залишають бажати кращого. Деякі вчителі до цього часу вважають, що володіти цифровою компетентністю, це знати перелік комп'ютерних програм, і інтернет-ресурсів, з якими вони мають навчитися працювати. Звичайно, що це не так. Компетентність — це не просто володіння цифровими інструментами, це вміння досягти педагогічної мети й отримати запланований результат. і якщо цей результат педагогічно доцільно досягнути без цифрових технологій, то це свідчить про вашу цифрову компетентність, як вміння саме свідомого та критичного їх використання.

Цифрова компетентність однаково важлива як для учителів так і для учнів. Адже опановуючи нові цифрові ресурси вчитель теж вчиться, перебуває в ролі учня й відчуває певні потреби, труднощі, які може врахувати у своїй подальшій діяльності. Опанування цифровою компетентністю — це своєрідний самовчитель для вчителя, який має бути включений в усі програми самоосвітньої підготовки й підвищення кваліфікації.

Карантин 2020 року прискорив процеси із упровадження дистанційного навчання в системі загальної середньої освіти. в режимі он-лайн одночасно навчаються і вчителі і учні. Ті з учителів, які у своїй діяльності застосовували змішане навчання, практично без утруднень перейшли в режим дистанційного навчання. Більшості

ж прийшлося опанувувати ці технології «з нуля». На допомогу вчителям Міністерство цифрової трансформації України презентувало курс «Карантин: онлайн-сервіси для вчителів» [2] за допомогою якого вчителі навчаться комунікувати з учнями онлайн, користуватись онлайн-сервісами, створювати відеоконференції, збирати файли з роботами, ставити оцінки онлайн, створювати контрольні роботи, контролювати виконання завдань, надавати консультації учням та створювати віртуальну вчительську.

Розробники он-лайн навчання відкрили доступ до своїх програм і курсів, і як виявилось в Україні достатньо ресурсів, які дають змогу забезпечувати дистанційне навчання, так би мовити «з дому». Нажаль безпосередньо в закладах освіти недостатнє технічне забезпечення. Відсутність обладнання й технічної підтримки в закладах освіти демотивує учителя розвивати свою цифрову компетентність.

Таким чином, у проблемі готовності вчителя до дистанційного навчання ми виокремлюємо два складники: — це усвідомлення сутності цифрової компетентності і технічні можливості практичної реалізації. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Опис цифрової компетентності педагогічного працівника. URL : <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/27905/1/digital%20comp%20teacher%20Morze.pdf>
2. Карантин: онлайн-сервіси для вчителів. URL : <https://osvita.diia.gov.ua/>

Шайдюк Станіслав Володимирович

аспірант Інституту
педагогіки НАПН України
Київ, Україна

ДО ОСВІТНЬО-ФІЛОСОФСЬКИХ ОСНОВ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ: УКРАЇНА ТА ЗАРУБІЖЖЯ

У найбільш узагальненому розумінні сучасна філософія освіти покликана репрезентувати методологію педагогічного знання, обґрунтовувати засади створення нових освітніх інституцій, систем, технологій тощо на підставах людиноцентризму